

Egy kiállítás margójára

Kassai Ferenc

Budapest száz éves házainak bejárása – az áprilisi tavaszok visszatérő budapesti eseménye – a felfedezés örömét kínálja mindnyájunknak. Elámulunk annak a hatalmas, és többnyire titokban maradó építészeti kincsnek a láttán, amelyet Budapest épületei (és udvarai) őriznek.

A „nyitott házak hétvégéje” nem csak műemlékekkel foglalkozik, beszél az egykori Budapestről, az itt élt emberek erőfeszítéseiről, az épületek lakóiról – és felhívja az utókor figyelmét az épített környezet szépségeire, azokra a rejtett műszaki értékekre is, amelyek ezen épületek jellegzetességeit adják. A Titkos udvarok című fotókiállítás is a fővárosi épített környezet jobb megismerését szolgálja: március 11-én nyitottuk meg a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár kiscsaládjában Sebestyén László unikális fotóinak bemutatóját.

fotó: Sebestyén László

Elismerést érdemel az a kevésbé ismert tény, hogy hídnak a megépítésétől fogva csaknem hét évtizedig nem volt szüksége komolyabb felújításra

Részt vettünk ugyanis a megvalósításában: mert a Budapesti és Pest Megyei Mérnöki Kamarát a lokálpatrióta szemlélet jellemzi. Ennek szellemében vesz részt a BPMK 2007 óta – a fővárosi, kerületi és Pest megyei területek jelentős részében – a kapcsolattartói együttműködések keretében a régió mérnöki munkát igénylő feladataiban. A kerületekben lakó kamarai tagjaink tevőlegesen is részt vesznek a fejlesztési koncepciók kialakításában. A cél, hogy a Kamara és az önkormányzatok között közvetlen párbeszéd alakuljon ki az építés, a közlekedés, településrendezés, tervezés, tervpályázatok, közbeszerzés, az energiaügyek, közművek és hírközlés, a környezetvédelem és vízügy, valamint az ipari technológiák szakterületein: a fenntartható fejlődés érdekében.

Céljaink között tartjuk számon a műszaki mérnöki hagyományok ápolását is. Kamaránk *Széchenyi István* szavait tűzte zászlajára: „Tiszteld a múltat, hogy érthesd a jelent, és munkálkodhass a jövőn”.

Az Európai Unió Tanácsának elnökségét 2011 első félévében ellátó Magyarország képviselőjében 2011. június 15. és 30. között Brüsszelben, az Európai Unió központjában kiállításon mutattuk be a magyar mérnöki tudás, kutatás és kutatás-fejlesztés eredményeit, megvalósult alkotásait, gyakorlati és elméleti erőfeszítéseit. A Kreatív Magyarország – Mérnöki tudás – Múlt, jelen, jövő című audiovizuális kiállítás az EU-elnökségi kísérőprogramokba illeszkedve jött létre.

A tárlat öt mérnöki terület – a közlekedés, a járműipar, az építészet, az energetika-épületgépészet, illetve a vegyészet – köré csoportosítva, a múlt, jelen és jövő hármasságában szemléltette a magyar mérnöki kreativitást, tudáshagyományt. A hangsúlyt a jelen és bizonyos mértékig a jövő képviselte. Azaz nem csupán felelevenítve a múltat, de felvillantva azokat az emblemikus alkotásokat és azoknak a híres konstruktőröknek az emlékét, akik egykor megalapozták országunk mérnöki hírnevét. Elvittük Brüsszelbe azoknak az ígéretes magyar termékeknek, találmányoknak a hírét is, amelyek érdeklődésre és sikerre tarthatnak számot.

Azóta a kiállítást vándorkiállításaként a hazai közönség is megismerhette. Fontos, hogy a magyar közönség is megismerkedjen anyagával, és eljusson hozzá mondanivalója: mérnöki teljesítmények nélkül nincs felemelkedés, a gazdaság kátyúba ragadt szerelét a műszaki értelmiség szakmai tudása nélkül nem lehet kimozdítani. Ezek a teljesítmények fölkelthetik a pályaválasztók érdeklődését a műegyetemi tanulmányok és a mérnöki szakmák iránt – ez a tudás pedig az ország

jövőjének a záloga. Néhány példa: a közlekedés szekcióban valódi hungarikumként láthat az érdeklődő magyarországi hidakat. A hidépítésben Széchenyi István óta mindig valami újdonsággal rukkoltak elő a magyar mérnökök, elég a budapesti Erzsébet vagy Szabadság hídra, a Balaton-melléki kőröshegyi völgyhídra vagy a szegedi Móra Ferenc hídra emlékeztetni. A járműipar területén, az autóbusz-gyártásban, az aviatikában sokáig meghatározó, mi több élenjáró szerepet játszott a magyar tudás, és tevékeny részünk volt a Hold- és Mars-járó megkonstruálásában is. A világon egyedülálló lánc nélküli kerékpár, a STRINGBIKE feltalálása is két magyar mérnök nevéhez fűződik.

A Pest és Buda közötti híd ötletét először Zsigmond király vetette fel 1436-ban. Mátyás király is állandó márványhíd építését fontolgatta, a trójai híd mintájára, ám az ötlet megszületésétől számítva több mint négy évszázadot kellett várni arra, hogy a Pestet és Budát összekötő első kőhidat megnyissák a forgalom előtt. A Lánchidat végül is Széchenyi István hathatós munkájának köszönhetően, 1849. november 20-án avatták fel.

De emlékezzünk arra is, hogy a századfordulóra Budapest városképe látványosan megváltozott. A báró Podmaniczky Frigyes által vezetett Fővárosi Közmunkák Tanácsának égisze alatt kidolgozták a város általá-

nos rendezési tervét, ennek során kiépültek kör- és sugárútjai, lezajlott a Belváros rendezése is. Egyik évről a másikra nőttek ki a semmiből egész városrészek sokemeletes bérpalotákkal, üzletekkel, forgalmas utcákkal. Bár akkoriban az Andrásy úton már omnibusz, a Király utcában pedig villamos szállította az utasokat, ezek a járművek nem biztosítottak elegendő férőhelyet az 1896-ra tervezett millenniumi kiállításához.

A turisták várható rohama miatt a Millenniumi kiállítás nagy kapacitású közlekedési megoldásra volt szükség. A földalatti vasút első szerelvényei a tervek elfogadása után két évvel, 1896. május 2-án, az ünnepségek első napján, a világon – London után – másodikként már el is indultak.

Mindez az építészek és mérnökök összehangolt jó munkáját dicséri. A mai Budapest építészeti, kultúrtörténeti arculata már el sem képzelhető nélkülük, akárcsak a fővárosi házak, udvarok sajátos világa nélkül.

E múltbéli példák alapján azt hiszem, a társadalomnak és a politikának is fel kell ismernie, hogy az építés az emberiség gazdasági és kultúrtörténetének egyedülálló, semmi mással össze nem hasonlítható területe.

Épített világunk nem más, mint a természetnek az emberi léthez alakított része, ezen belül egy nemzet közkinccse. Olyan közkinccs, amelyben együtt, egymást feltételezve van je-

len az alkotó egyén és a társadalom, a múlt és a jelen. Épített környezetünk a kor gazdasági és politikai viszonyainak pontos tükrö. Minden kor épít, teremt és őriz – amivel a saját és további nemzedékek életminőségét határozza meg.

Az eredményeképpen megvalósult létesítmények a nemzeti vagyon maradandó elemei, amelyek műszaki-gazdasági értékükön túl is alkalmasak jelentős értékképzésre, fejlesztésekre beindítására. Az épített világ alakítása során születő döntések esetenként évszázadok kulturális kincsét őrzik meg. A Kreatív Magyarország című nagyszabású európai kiállítás is erről győzhetett meg bennünket s remélem újabb bemutatóinak látogatóit is.

Az építés folyamatos tevékenység, mely évszázadok egymásra halmozódó tapasztalatait foglalja magába és fejleszti minden időben a kor igényeinek megfelelően.

A politika, a társadalom és az építésügyi szakma megkerülhetetlen, közös felelőssége az, hogy közmegegyezésre alapozott program alapján biztosítsa épített környezetünk fejlesztését és védelmét. Jövőnket úgy kell alakítanunk, hogy a világ- és a nemzeti örökség részévé lett múlt megőrzése biztosítható legyen. ●

A szerző a Budapesti és Pest Megyei Mérnöki Kamara elnöke

Épül a millenniumi földalatti

